

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA SFÎNTUL STRĂBUN IACOB ȘI PĂCĂTOSUL LUI FRATE ESAU

Isaac ajunsese la bătrînețe și ochii lui slăbiseră, că nu mai putea să vadă ; atunci a chemat pe Esau, fiul său cel mare, și i-a grăit : «Fiul meu !» Și Esau i-a răspuns : «Iată-mă !». Zis-a el : «Vezi ! Am ajuns la bătrînețe și nu știu ziua cînd voi muri. Deci acum ia-ți armele tale, tolba ta cu săgeți și arcul tău și ieși pe cîmp și vînează-mi ceva vînat.

Și fă-mi o mîncare gustoasă, cum îmi place mie, și adumi-o să mănînc, ca sufletul meu să te binecuvînteze mai nainte de a muri !»

Și Rebeca a auzit ce a vorbit Isaac cu Esau, fiul său,

Și Esau a pornit pe cîmp, ca să vîneze vînat și să-l aducă.

Atunci Rebeca a zis lui Iacob, fiul-său : «Ascultă !

Am auzit pe tatăl tău vorbind cu Esau, fratele tău, și spunîndu-i așa :

„Adu-mi vînat și pregătește-mi o mîncare gustoasă ca să mănînc și să te binecuvîntez, în fața domnului, mai nainte de a muri !”

Ci acum, copilul meu, ascultă de glasul meu și fă așa cum îți voi porunci !

Du-te la turmă și ia-mi de acolo doi iezi frumoși din care să gătesc mîncare gustoasă tatălui tău, așa cum îi place.

Iar tu vei duce-o tatălui tău să mănînce, ca el să te binecuvînteze mai-nainte de a muri !»

Dar Iacob a răspuns maicii sale Rebeca : «Vezi că Esau, fratele meu, este păros, pe cînd eu sînt neted.

Tatăl meu poate că mă va pipăi și voi trece în ochii lui drept un înșelător și voi aduce peste capul meu blestem și nu binecuvîntare».

Dar maica lui i-a răspuns : «Blestemul tău să vină peste mine, fiule, tu numai ascultă de cuvîntul meu și du-te și adu-mi !»

Și el s-a dus și a luat iezii și i-a adus maică-si. Iar maică-sa a gătit o mîncare gustoasă, așa cum îi plăcea lui Isaac.

Apoi Rebeca a luat veșmintele cele mai bune ale fiului său mai mare, Esau, pe care le avea la ea în casă, și a îmbrăcat cu ele pe Iacob, feciorul ei mai mic.

Iar pieile iezilor le-a înfășurat pe mîinile lui și pe partea netedă a gîtului.

Apoi a dat în mîna fiului ei Iacob mîncarea cea gustoasă și pîinea pe care o făcuse.

Și el s-a dus la tată-său și i-a zis : «Tată !». Iar el i-a răspuns : «Iată-mă ; cine ești tu, fiul meu ?»

Răspuns-a Iacob tatălui său : «Eu sînt Esau, întîiul tău născut. Am făcut precum mi-ai zis ; scoală-te, acum, și mănîncă din vînatul meu, ca să mă binecuvînteze sufletul tău !»

Atunci Isaac a zis fiului său : «Cum de ai găsit așa degrabă vînat, fiul meu ?». Zis-a el : «Fiindcă domnul dumnezeul tău mi-a scos vînatul înainte !»

Și Isaac a zis lui Iacob : «Apropie-te să te pipăi, fiul meu. Oare tu, acesta, ești fiul meu Esau sau nu ?»

Și s-a apropiat Iacob de Isaac, tatăl său, iar el l-a pipăit și a zis : «Glasul este glasul lui Iacob, dar mâinile sînt mâinile lui Esau !»

Astfel el nu l-a cunoscut, fiindcă mâinile lui erau păroase ca mâinile fratelui său Esau. Atunci l-a binecuvîntat.

Și i-a zis : «Tu ești cu adevărat fiul meu Esau ?» Și el i-a răspuns : «Eu sînt !».

Apoi a zis : «Vino aproape de mine ca să mănînc din vînatul fiului meu și ca să te binecuvînteze sufletul meu !» Și s-a apropiat de el și a mîncat. Și i-a turnat lui vin și a băut.

După aceea i-a zis Isaac, tatăl său : «Apropie-te și mă sărută, fiul meu !».

Și el s-a apropiat și l-a sărutat. Și Isaac a mirosit mirosul veșmintelor lui și l-a binecuvîntat și a zis : «Iată, mirosul fiului meu este ca mirosul unei țarine pe care a binecuvîntat-o Dumnezeu.

Dumnezeu să-ți dea ție din rouă cerului și din grăsimea pămîntului și belșug de grîu și de vin.

...Să fii stăpîn peste frații tăi și să se închine ție feciorii mamei tale.»" (Facerea, XXVII, 1—29).

Cele spuse mai sus merită cîteva observații. Dar să vedem mai întîi sfîrșitul acestei povestiri instructive.

„Cînd Isaac isprăvisese cu binecuvîntarea lui Iacob și Iacob de-abia ieșise din fața tatălui său Isaac, a sosit și Esau, fratele său, de la vînătoare.

Și a făcut și el o mîncare gustoasă și a adus-o tatălui său și i-a spus : «Să se scoale părintele meu și să mănînce din vînatul fiului său, ca să mă binecuvînteze inima ta».

Dar Isaac, tatăl său, l-a întrebat : «Cine ești tu ?». Iar el i-a răspuns : «Eu sînt feciorul tău, întâiul tău născut, Esau !»

Atunci Isaac fu cuprins de spaimă și de cutremur mare și grăi : «Cine a fost atunci acela care a vînat vînatul și mi l-a adus și am mîncat din toate mai înainte ca să vii tu și eu l-am binecuvîntat ? Și binecuvîntat va rămînea !»

Auzind Esau cuvintele tatălui său, a strigat cu strigăt mare și amărît peste măsură și a zis părintelui său : «Binecuvîntează-mă, tată, și pe mine !».

Ci el a răspuns : «Fratele tău a venit cu vicleșug și a luat binecuvîntarea ta !»

Și a zis Esau : «Cu drept cuvînt se numește el Iacob, căci m-a înșelat de două ori cu asta : mi-a luat dreptul de întâi-născut și iată, acum, mi-a luat binecuvîntarea mea !». Apoi a întrebat: «N-ai păstrat și pentru mine o binecuvîntare ?»

Isaac i-a răspuns și a zis lui Esau : «Iată, l-am pus stăpîn peste tine și pe toți frații lui i-am făcut robii lui și l-am dăruit cu grîu și cu vin. Ție acum ce pot să-ți mai fac, fiul meu ?»

Dar Esau i-a răspuns tatălui său : «Oare numai această singură binecuvîntare ai tu, tată ? Binecuvîntează-mă și pe mine, părintele meu !». Și Esau și-a ridicat glasul și a plîns.

Atunci Isaac, tatăl său, i-a răspuns și a grăit : «Iată, departe de țarinile grase fi-va paloșul tău și departe de rouă cerului de sus ;

Cu sabia ta îți vei agonisi traiul și vei fi rob fratelui tău ; și va veni o vreme cînd, adunîndu-ți puterile, vei scutura jugul lui de pe grumazul tău»" (Facerea, XXVII 30—40).

Și cu asta, basta ! Esau n-a mai primit binecuvîntarea.

Fac apel la papa de la Roma și la toți patriarhii creștini : ori povestea cu Isaac, Rebeca, Esau și Iacob este o minciună ridicolă și „sfîntul duh”, inspiratorul Bibliei, caută să-i inducă în eroare pe credincioși, dîndu-le un exemplu de glume proaste și arătîndu-le că în materie de religie unor oameni naivi poți să le spui tot ce poțtești ; ori toată această istorisire este adevărată, și atunci Dumnezeu nu este decît un găgăuță, pentru că nimic nu-l silea să lege binecuvîntările sale de binecuvîntările acestui ramolit de Isaac, pe care Iacob l-a tras pe sfoară. In ambele cazuri, liber-

cugetătorii n-au de ce se sfii : ei pot să-și bată joc cît poftesc de teologi, de episcopi, de papa, de patriarhi, de sfinți, de proroci și chiar de dumnezeu-tatăl, care este cel mai zaharisit dintre toți.

Intr-adevăr, după cum reiese din textul „sfînt”, binecuvîntarea dată de Isaac nu a fost o binecuvîntare părintească obișnuită, adică o urare de fericire pe care un tată o face fiului său ; dimpotrivă, ea a fost un act solemn și formal, cu consecințe cît se poate de precise, asemenea oricărui act religios și juridic, avînd valoarea unui act de notariat. Deși binecuvîntarea a fost numai verbală, ea avea valoarea unui document scris în favoarea aceluia căruia îi fusese adresată. Și asta indiferent cine era această persoană, căci o binecuvîntare religioasă nu poate fi nici anulată, nici luată înapoi. „Sfînta scriptură” ne spune că Isaac a fost profund mîhnit cînd a aflat că este victima unei înșelăciuni. El a fost foarte întristat de fapta ticăloasă a lui Iacob, dar nu putea îndrepta ceea ce fusese săvîrșit. Iacob a furat și a luat cu el binecuvîntarea destinată lui Esau ; cu atît mai rău pentru Esau.

Avem de-a face aici cu un evident delict de drept comun. Orice tribunal l-ar declara pe Iacob vinovat de înșelăciune. El ar fi condamnat, după cum ar fi condamnată și mama sa, Rebeca, care a fost nu numai complice, ci și instigatoare la un delict săvîrșit cu premeditare.

Pe de altă parte, oricît de condamabilă și pasibilă de pedeapsă penală ar fi înșelăciunea care a avut drept scop și consecință privarea lui Esau de un bun atît de însemnat ca o binecuvîntare bogată în bunuri ipămîntești, să vedem în ce mod și de ce a căzut Isaac atît de ușor în capcană. Cumn s-a putut întîmpla asta ? Biblia spune că bătrînul recunoscuse glasul lui Iacob : el șovăie, se îndoiește, ciulește urechile și, cu toate acestea, se lasă înșelat, ca cel din urmă nătărău, printr-un truc, printr-un artificiu cît se poate de simplu. El așteaptă să i se aducă vînat, îi place vînatul, vînatul este mîncarea lui preferată, și aceasta este una dintre pricinile pentru care el îl iubește mai mult pe vînătorul Esau ; dar cînd i se servește carne de ied, limba lui, atît de sensibilă la gustul vînatului, nu e în stare să deosebească o ciozvîrtă de oaie de o aripioară de fazan. Măi drăcie ! Grozavă bucătăreasă trebuie să fi fost Rebeca asta ! Pe cît se pare însă, nu numai gustul bătrînului Isaac s-a alterat brusc ; i s-au tocit și

simțul mirosului și simțul pipăitului. Rebeca acoperise mâinile și gâtul lui Iacob cu o blană de ied, dar, oricât de păros ar fi fost Esau, nu putea să fie la fel de păros ca un animal. Lui Isaac nu-i dă prin gând să pipăie restul trupului : el simte mirosul îmbrăcăminteii lui Esau și nimic mai mult. Totuși, ar fi trebuit să simtă numai mirosul blănii unui animal proaspăt ucis.

Atît despre ramolitul Isaac.

Dar cum se face că Dumnezeu a legat binecuvîntările sale sacre și inviolabile de binecuvîntările împlătoare, greșite ale lui Isaac, extorcate printr-o înșelăciune pe care numai cel din urmă papă-lapte n-ar fi putut s-o descopere și s-o înțeleagă ? Dumnezeu ni se înfățișează aici ca sclav al unei simple formalități, lipsită de orice însemnătate, și această împrejurare face din „atotputernicul cîrmuitor al întregii lumi" un vrednic tovarăș al ramolitelui papă-lapte Isaac.

Aceste observații sînt valabile numai în cazul cînd admitem că întregul episod este verosimil. Dar toată povestea este pură născocire, de aceea biserica nu trebuie să ni-l prezinte pe „porumbelul" ei ca pe un autor serios, cerîndu-ne să ne închinăm lui ; această zburătoare, fie că bîiguie ca un papagal care a dat în mintea copiilor, fie că-i o cioară vopsită care înșiră cai verzi pe pereți. Personal, înclinăm spre această din urmă versiune.

Esau, supărat (avea și de ce !) de faptul că binecuvîntarea nou-nouță făgăduită lui strălucea pe capul unui ticălos, s-a jurat să-l ucidă pe Iacob. Însăpăimîntată, Rebeca l-a sfătuit pe Iacob să-și ia picioarele la spinare cît mai e timp. Iacob, care nu era un mare viteaz, n-a așteptat să i se spună de două ori. Rebeca i-a propus să se refugieze la fratele ei, Laban, iar bătrînul Isaac l-a sfătuit să profite de acest prilej și să se însoare cu una dintre verișoarele lui (Facerea, XXVII, 41—46, XXVIII, 1—5).

În timp ce Iacob a plecat în Mesopotamia, Esau s-a dus în „țara lui Izmail" și s-a însurat acolo cu fiica lui Mahalat ; după cît se vede, primele două sau trei neveste nu-i erau de ajuns !

Și iată-l pe Iacob în drum spre Haran. „Și a ajuns într-un loc și a mas acolo, căci soarele asfințise, și a luat o stană de piatră din pietrele locului și a pus-o căpățîi și s-a culcat să doarmă în locul acela. Și a visat un vis ; și iată, în visul său, o scară era proptită de pământ, iar cu vârful ei atingea cerul, iar îngerii domnului se suiau și se pogorau pe scară.

Și deodată domnul a stat deasupra ei și a grăit : «Eu sînt domnul dumnezeu lui Avraam, părintele tău, și dumnezeu lui Isaac. Pământul pe care stai tu culcat ți-l voi da ție și seminției tale.

...Și iată eu voi fi cu tine și te voi păzi în toate căile tale și te voi duce înapoi în ținutul acesta și nu te voi părăsi pînă ce nu voi împlini cele ce ți-am făgăduit». Și s-a deșteptat Iacob din somnul său și a zis : «Cu adevărat domnul este în locul acesta și eu n-am știut!» Și s-a cutremurat Iacob și a rostit : «Cît este de înfricoșat locul acesta ! Aici este cu adevărat casa lui Dumnezeu și aici este poarta cerului !».

Iar dimineața Iacob s-a sculat și a luat piatra care-i slujise de căpățîi și a pus-o ca stîlp de pomenire și a turnat untdelemn în vârful lui.

Și a pus locului acela numele Betel, însă numele cetății, la început, fusese Luz.

Și Iacob a făcut domnului această juruiță : «Dacă domnul Dumnezeu va fi cu mine și mă va păzi pe calea aceasta pe care merg și-mi va da pîine și veșminte să mă îmbrac,

Și de mă voi întoarce sănătos în casa tatălui meu, domnul va fi Dumnezeuul meu.

Iar piatra aceasta pe care am înălțat-o stîlp de pomenire va ajunge locașul lui Dumnezeu și din toate cele ce îmi vei da mie îți voi da zeciuială» (Facerea, XXVIII, 11—22).

Nu ne vom apuca să contestăm existența orașului Luz sau Betel ; ne vom mulțumi doar să spunem în treacăt că nici un geograf n-a auzit niciodată de asemenea oraș.

Dar ceea ce ne stîrnește, într-adevăr, o uimire plină de respect este istețimea și spiritul practic al acestui uluitor Iacob : el l-a tras pe sfoară pe fratele său mai mare, Esau, pe bătrînul său tată orb, Isaac, și, indirect, chiar pe Dumnezeu ; dar, în același timp, el nu vrea ca acesta din urmă să-l ducă cumva de nas și de aceea îi pune condiții precise și clare în privința viitoarelor relații dintre ei. Dumnezeu strămoșilor îi oferise chiar adineauri un spectacol senzațional : îngerii făcînd exerciții acrobatice pe o scară și îi făgăduise, într-o cuvîntare frumoasă, munți de aur, marea cu sarea. Primul sentiment pe care l-a avut Iacob a fost o teamă amestecată cu respect ; dar el se liniștește repede la gîndul că totul nu e decît un vis. Și atunci îi spune dumnezeului strămoșilor săi : dacă îmi vei da hrană și îmbrăcăminte, vei fi Dumnezeu meu și mă voi închina ție. Această idee poate fi expusă și în felul următor : „Dacă nu-mi vei da nimic, atunci, amice, ai să rămîi și tu cu buzele umflate”. El îi făgăduiește domnului zeciuială : o să-i dea coarnele cu condiția ca Dumnezeu să-i dea bou. Să fie într-un ceas bun !

Criticii compară această atitudine a lui Iacob cu obiceiurile unora dintre popoarele din antichitate care își aruncau idolii în rîu atunci cînd aceștia nu le trimiteau ploaie la vreme sau nu-i ajutau la vînătoare. Am cunoscut personal o bătrînă credincioasă care îl pedepsea pe „sfîntul” Iosif cînd nu cîștiga la loterie. Ea întorcea chipul lui cu fața la perete ; această creștină bună era foarte pioasă, dar șireată, și se trăgea, probabil, în linie directă din Iacob.

După această pățanie, Iacob și-a continuat drumul. Într-o bună zi, pe cîmp, la o fîntînă unde se adăpau vitele, i s-a oferit prilejul de a face cunoștință cu o ciobăniță drăgălașă. Și cînd colo, ce să vezi : ciobănița era tocmai Rahila, verișoara lui. Biblia se repetă destul de des cînd fantezia autorilor ei se epuizează : Eliezer, tot datorită amestecului „providenței”, a întîlnit-o la fîntînă pe Rebeca, pe care nu o cunoștea, dar pe care plecase s-o caute.

Rahila, fiica mai mică a lui Laban, l-a condus pe curtenitorul ei văr la tatăl său. Acolo a făcut cunoștință cu întreaga onorată familie. Fiica mai mare, Lia, spune Biblia, avea „ochi stinși” și nu a tulburat cîtuși de puțin inima lui Iacob. Rahila, dimpotrivă, i-a plăcut din capul locului ; ea, așa cum o descrie „grațios” scriptura „inspirată de

dumnezeu", era „mîndră la făptură și frumoasă la chip". Iacob și-a împărtășit impresiile unchiului Laban și acesta i-a spus cîteva vorbe dătătoare de speranțe. Dar acest Laban era un om nu mai puțin practic decît Iacob. El i-a spus-o lui Iacob pe față :

— Dragul meu ! Vrei să te căsătorești cu Rahila ? N-am nimic împotrivă, dar mai întîi trebuie s-o cîștigi!

— Și cum să fac asta, unchiule ?

— Să slujești la mine ca servitor vreme de șapte ani, ca să-mi pot da seama dacă ești băiat muncitor și om cumsecade.

Tîrgul s-a făcut. Vreme de șapte ani, unchiul l-a pus la încercare pe nepot, dîndu-i să facă toate muncile mai grele de pe lîngă casă. Termenul a expirat. A venit ziua nunții. Potrivit obiceiului evreilor, fața miresei era acoperită cu un vâl des. Iacob tresaltă ca un peștișor. Laban, cu un aer solemn, plin de importanță, a îndeplinit personal în afacerea asta îndatoririle de ofițer al stării civile, ca și pe acelea de rabin. El a declarat căsătoria săvîrșită, spre marea satisfacție a lui Iacob; ceremonia a fost cît se poate de solemnă. Acum e bine să cităm textul autentic, dictat de „sfîntul duh" :

„Atunci Laban a adunat pe toți oamenii din partea locului și a făcut ospăț.

Dar seara Laban a luat pe Lia fiica sa și a dus-o la Iacob ; iar el a intrat la ea.

Și Laban i-a dat pe Zilpa, roaba sa, fetei sale Lia ca roabă.

Ci făcîndu-se ziuă, iată : era Lia. Atunci Iacob a zis lui Laban : «Ce e aceasta ce mi-ai făcut ? Oare nu ți-am slujit pentru Rahila ? Atunci de ce m-ai înșelat ?»

Însă Laban i-a răspuns : «Aici la noi nu este obiceiul să mărităm pe mezina înaintea celei întîi-născute.

Împlinește această săptămână de nuntă și îți voi da și pe cealaltă, pentru slujba pe care vei face-o la mine încă șapte ani de aci nainte !»

Și Iacob a făcut așa și a împlinit acea săptămână de nuntă, iar Laban i-a dat lui pe Rahila, fiică-sa, de femeie.

Și Laban i-a dat pe Bilha, roaba sa, fiicei sale Rahila ca roabă.

Și Iacob a intrat și la Rahila și a iubit-o pe Rahila mai mult decât pe Lia și a slujit lui Laban încă alți șapte ani" (Facerea, XXIX, 22—30).

Astfel, Iacob, care îl înșelase pe tatăl și pe fratele său, a fost el însuși înșelat, pe merit, de către unchiul său. Ce-i drept, e cam greu de înțeles cum se face că Iacob, care, în decursul celor șapte ani cât a stat acolo, avusese timpul să cunoască destul de bine pe amîndouă verișoarele sale, și îndeosebi pe cea iubită, a petrecut o noapte întregă cu Lia fără să bănuiască înșelăciunea și crezînd că se află cu Rahila. Dar nu se cade să ne îndoim în privința celor de mai sus : doar ni le spune „sfînta scriptură" !

„Dar văzînd domnul că Lia este oropsită, a deschis pîntecele ei, pe cînd Rahila era stearpă" (Facerea, XXIX, 31).

Nu e rău ! Dar lucrul cel mai interesant ni-l spune Biblia în următoarele patru versete. Am aflat mai sus că Iacob și-a îndeplinit îndatoririle conjugale față de Lia numai în decursul primei săptămîni după cununie ; cu toate acestea, Lia i-a adus, unul după altul, patru fii : Ruben, Simeon, Levi și Iuda.

„Iar cînd a văzut Rahila că nu face copii lui Iacob, ea a prins pizmă pe soră-sa și a zis către Iacob : «Dă-mi copii, iar de nu, eu mor !».

Atunci Iacob s-a aprins de mînie împotriva Rahilei și a certat-o : «Sînt eu oare în locul lui Dumnezeu, care ți-a oprit roadă pîntecului ?».

Ci ea a zis : «Iată roaba mea Bilha. Intră la ea și va naște pe genunchii mei și astfel voi avea și eu copii de la ea».

Și i-a dat pe Bilha roaba ei de femeie și Iacob a intrat la ea.

Iar Bilha a zămislit și i-a născut lui Iacob un fecior.

Atunci zis-a Rahila : «Dumnezeu mi-a dat dreptate și a ascultat de glasul meu și mi-a dăruit mie un fiu» ; pentru aceea i-a pus numele Dan.

Și iar a zămislit și a născut Bilha, roaba Rahilei, al doilea fecior lui Iacob.

Și a zis Rahila : «Lupte pentru binecuvântarea lui Dumnezeu am dus cu soră-mea și am biruit !». Și i-a pus numele Naftali.

Dar văzînd Lia că a stat și nu mai naște, a luat pe Zilpa, roaba sa, și a dat-o lui Iacob de femeie,

Și a născut Zilpa, roaba Liei, un fecior lui Iacob. Iar Lia a zis : «Noroc !». Și i-a pus numele Gad. Și a născut Zilpa, roaba Liei, al doilea fecior lui Iacob. Iar Lia a zis atunci : «Ferice de mine, căci fetele mă vor ferici !». Și i-a pus numele Așer" (Facerea, XXX, 1—13).

Oare acest text edificator mai are nevoie de comentarii ? Totul este limpede !

Continuarea este și mai instructivă. Pentru a o înțelege trebuie să arătăm că, potrivit unor credințe vechi, răspîndite pe alocuri și în zilele noastre, rădăcina de mandragoră ar fi eficace împotriva impotenței. Această rădăcină cu formă bizară se pretează cu ușurință la cele mai obscene comparații. De acest lucru au profitat șarlatanii din toate timpurile pentru a recomanda rădăcina de mandragoră ca talisman ; din ea se mai prepara o licoare care trebuia să servească drept elixir al dragostei. „Sfîntul duh" nu a scăpat ocazia de a se distra și i-a dictat autorului cărții „Facerea" o nouă născocire, menită să întărească credința în pretinsele calități afrodisiace ale mandragorei.

„Și Ruben s-a dus la câmp, la secerișul griului, și a găsit merișoare de mandragoră și le-a adus mamei sale, Lia. Atunci Rahila a zis către Lia : «Dă-mi te rog din mandragorele aduse de fiul tău !»

Ci Lia i-a răspuns : «Oare nu e destul că mi-ai luat pe bărbatu-meu ? Acum vrei să iei și mandragorele fiului meu ?» Dar Rahila i-a zis : «Bine atunci : să doarmă cu tine în noaptea aceasta, în schimbul mandragorelor fiului tău!»

Și Iacob venind seara de la câmp, Lia i-a ieșit întru întâmpinare și i-a spus : «Intră la mine, căci te-am cumparat cu mandragorele fiului meu !». Si el a dormit cu ea în noaptea aceea.

Iar Dumnezeu a auzit pe Lia și ea a zămislit și i-a născut lui Iacob al cincilea fecior.

Și a zis Lia : «Dăruitu-mi-a Dumnezeu plata mea, fiindcă am dat bărbatului meu pe roaba mea». Și i-a pus numele Isahar" (Facerea, XXX, 14—18).

Drăguț, nu-i așa ? !

Lia a mai avut un fiu, căruia i-a pus numele Zebulon, și o fiică, Dina, deși Biblia nu arată în ce împrejurări și datorită cărui fapt Iacob și-a mai biruit de două ori repulsia pe care o nutrea față de această soție a sa. Cît despre Rahila, e de presupus că ori mandragora și-a făcut efectul, ori Dumnezeu s-a hotărît chiar el „să-i deschidă pîntecele" ; fapt e că și ea a zămislit și a născut un fiu, pe Iosif.

Nu trebuie să ne închipuim că Iacob a suportat resemnat cei 14 ani cît a spălat vasele și a frecat dușumelele în casa domnului Laban : Biblia povestește că multă vreme a clocit el răzbunarea împotriva lui Laban, unchiul și socrul său, și în cele din urmă i-a copt-o.

În primul rînd, i-a jucat unul din vestitele sale renghiuri ticăloase : i-a cerut lui Laban să-i dea lui toți mieii și iezii care se vor naște brumării, vârgați și tărcăți, și Laban a

consimțit, fiind ferm convins că Iacob va trebui să aștepte mult și bine ca să se petreacă asemenea minuni. Dar el nu a ținut seama de sfânta și biblica viclenie a iubitului său ginere. Acesta, după cum spune „sfânta scriptură”, a luat nuiele de plop, de migdal și de paltin, le-a jupuit de coajă și a pus apoi nuielele în adăpătoarele cu apă „unde veneau oile să se adape ; și ele se împerecheau când veneau să se adape” (Facerea, XXX, 38). Urmarea a fost că, în turmele lui Laban, mieii și iezii se nășteau brumării, vărğați și târcați. Laban nu pricepea cum se întâmplă asta, dar pentru că făgăduise a fost nevoit să-i dăruiască lui Iacob toți acești mieii neobișnuiți.

Ne considerăm obligați să recomandăm amatorilor de oi vărgate acest mijloc de selecție, extrem de simplu și care nu dă greș. Miraculoasa rețetă, ca și modul ei de întrebuințare, sînt garantate de marca „porumbelul sfînt”.

Nemulțumindu-se cu trucul prin care-l deposedase pe Laban de nouă zecimi din turmele lui, într-o bună dimineată vicleanul Iacob, fără să-i dea de știre, a luat-o din loc și dus a fost. A fugit cu toată familia lui tînără, dar destul de numeroasă. Soțiile lui Iacob i-au aprobat planurile, ba chiar mai mult : Rahila, plecînd de acasă, i-a șterpelit tatălui său toți idolii.

Laban era disperat. El pornește în urmărirea ginerelui și a fiicelor sale și-i ajunge din urmă. Cu toată elocința sa, nu reușește să-l convingă pe Iacob să se întoarcă. Cel puțin înapoiază-mi idolii, îi spune el, „de ce ai furat terafimii mei” (Facerea, XXXI, 30). Iacob nu înțelege despre ce-i vorba. El propune lui Laban să-i cerceteze bagajul. În timp ce tatăl cerceta geamantanele Liei, Rahila a băgat idolii sub șaua cămilei, s-a urcat în șau și l-a rugat pe taică-său s-o ierte că nu s-a sculat înaintea lui, spunîndu-i : „Să nu fie cu bănat în ochii domnului meu că nu pot să mă scol înaintea feței tale, fiindcă tocmai acum mi-a sosit necazul obișnuit al femeilor”. Laban a căutat, a căutat cu de-amănuntul, dar n-a găsit terafimii. În cele din urmă, după o scenă destul de furtunoasă, ginerele și socrul s-au despărțit, fără a uita totuși să adune o movilă de pietre, pentru ca ele să stea mărturie înțelegerii lor reciproce ca pe viitor să nu-și mai facă rău unul altuia. Descrierea fugii lui Iacob, a urmării lui de către Laban și, în sfîrșit, a acordului de pace ocupă tot capitolul al XXXI-lea.

În următoarele două capitole este descrisă călătoria lui Iacob la înapoiere în țara Canaanului. Iacob îl întâlnește pe Esau și între ei are loc o împăcare mișcătoare. Biblia descrie un nou truc al celui de sus. Pasajul acesta merită reprodus ; aici se arată cum Dumnezeu, vrînd să-l bată pe Iacob, încasează el însuși un toc de bătaie în ciuda atotputerniciei sale.

Soțul Liei, al Rahilei, al Zilpei și Bilhei și-a condus caravana prin vadul râului Iaboc. Lucrurile s-au petrecut noaptea.

„Și Iacob a rămas singur. Atunci un om s-a luptat cu el pînă la revărsatul zorilor,

Și dacă a văzut că nu poate să-l biruiască, atunci l-a lovit peste încheietura șoldului și s-a scrîntit încheietura șoldului lui Iacob în luptă cu acel bărbat. Și i-a zis acela : «Dă-mi drumul, căci se luminează de ziuă». Ci Iacob a răspuns : «Nu-ți voi da drumul pînă ce nu mă vei binecuvînta !»

Atunci acela l-a întrebat: «Care este numele tău?». Iacob a spus : «Iacob !».

Zis-a acela : «Numele tău nu va mai fi Iacob, ci Ail, pentru că te-ai luptat cu Dumnezeu și cu oamenii ai biruit l».

Dar Iacob a întrebat și a zis : «Spune-mi, te rog, numele tău !». Răspuns-a : «De ce întrebi de numele meu ?», și l-a binecuvîntat pe el acolo.

Atunci Iacob a pus aceluia loc numele Peniel, fiindcă, zicea el : «Am văzut pe Dumnezeu față către față și am scăpat cu viață !».

Și soarele răsărea în fața lui cînd el a trecut de Peniel și Iacob șchiopăta din șold" (Facerea, XXXII, 25—31).

Criticii subliniază că numele de Izrail pe care Dumnezeu l-a dat lui Iacob era numele unuia dintre îngerii din mitologia caldeeană. Legenda ebraică spune că acest nume înseamnă „tare împotriva lui Dumnezeu”. Filon, un scriitor evreu foarte învățat (secolul I, e.n.), afirmă că acesta este un nume caldeean, nu evreiesc, și înseamnă „cel ce a văzut pe Dumnezeu”. Oricum ar fi, nu poți să citești această povestire fără să zîmbești. E greu să admiti că într-o mitologie oarecare, în afară de cea mai absurdă dintre ele, omul să fie înfățișat atât de puternic încât să-i poată trage o bătaie zdravănă unui zeu. Și unde mai pui că Iacob nu numai că a rezistat, dar a și biruit, în ciuda faptului că Dumnezeu i-a scrîntit încheietura șoldului. Să trecem la o altă aventură curioasă și instructivă.. Cititorul a văzut că Lia a născut șase feciori, iar a șaptea oară a născut o fată, Dina. Pe de altă parte, cunoaștem cu precizie cât a stat Iacob în casa lui Laban. Cu prilejul cersei care a avut loc în timpul fugii, el i-a spus socrului său : „...Am slujit paisprezece ani pentru cele două fiice ale tale, iar șase ani pentru turmele tale...” (Facerea, XXXI, 41). Primul fiu de la Lia, Ruben, a putut să se nască numai în anul al optulea. Iar dacă ne amintim că Lia nu a născut cel puțin vreme de doi ani (pentru perioada aceasta ea i-a împrumutat-o lui Iacob pe slujitoarea sa, Zilpa), trebuie să presupunem că Dina s-a născut în al șaisprezecelea an al șederii lui Iacob în casa lui Laban. Prin urmare, în momentul cînd Iacob l-a părăsit pe socrul său, Dina avea cel mult patru ani. Această remarcă este necesară pentru că Biblia ne va arăta îndată ce pasiune violentă a stîrnit Dina în inima unuia dintre fiii regelui după sosirea în țara Canaanului, adică îndată după faimoasa luptă dintre Iacob și Dumnezeu și după împăcarea cu Esau.

„Și a ajuns Iacob cu pace la Sihem, în țara Canaanului... și și-a așezat tabăra la răsăritul cetății. Iar peticul de pămînt unde și-a înfipt țăruii cortului l-a cumpărat din mina fiilor lui Hemor, părintele lui Sihem, pe preț de o sută de chesite” (Facerea, XXXIII, 18—19).

Tocmai acest Sihem s-a îndrăgostit lulea de Dina, care nu avea decît patru ani.

„Dina, fata Liei, pe care ea o născuse lui Iacob, a ieșit într-o zi ca să vadă pe fetele din partea locului.

Și văzînd-o Sihem, fiul lui Hemor Heveul, stăpînul ținutului, a răpit-o și s-a culcat cu ea și a umilit-o.

Și inima lui s-a lipit de Dina, fata lui Iacob, și i-a căzut dragă fata și i-a vorbit copilei de la inimă.

Și a vorbit Sihem cu Hemor, tatăl său, astfel : «Pețește-mi de femeie pe această fată !» (Facerea, XXXIV, 1—4).

Regele Hemor s-a dus în petiție la Iacob. La drept vorbind, Sihem ar fi trebuit să-și ceară iertare pentru că procedase cu atîta brutalitate. Dar el era hotărît să împlinească, în schimb, toate cererile pe care i le va formula Iacob. Biblia lasă să se înțeleagă că Iacob nu era pus pe harță și ar fi fost gata să se împace, dar frații Dinei nici nu voiau să audă de propunerea lui Sihem de a-și răscumpăra păcatul prin căsătorie.

„Iar feciorii lui Iacob, venind de la cîmp și auzind vestea, s-au mîhnit oamenii și s-au aprins groaznic de mînie că acela făptuise așa ocară în Izrail, culcîndu-se cu fata lui Iacob, lucru care nu se cuvenea să-l săvîrșească.

Și a intrat Hemor în vorbă cu ei și le-a spus : «Sufletul fiului meu Sihem se sfîrșește după fata voastră ; dați-i-o, vă rog, de femeie.

Și vă încuscriți cu noi ! Pe fetele voastre dați-ni-le nouă și pe fetele noastre luați-vi-le voi,

Și locuiți cu noi ! Și pămîntul să fie la îndemîna voastră ; sălășluiți-vă în el, faceți negoț în el și cîștigați în el moșii».

Atunci a grăit Sihem către tatăl fetei și către frații ei: «De aș afla har în ochii voștri, și orice îmi veți spune vă voi da,

Cereți de la mine cât de mult preț de răscumpărare și daruri de nuntă și eu vi le voi da întocmai cum veți spune, însă dați-mi pe fată de femeie !».

Atunci fiii lui Iacob răspunseră cu vicleșug lui Sihem și lui Hemor, tatăl său, vorbind așa fiindcă Sihem necinstise pe Dina, sora lor.

Deci ei au zis către aceia : «Noi nu putem să facem acest lucru ca să dăm pe sora noastră după un om netăiat împrejur, fiindcă ar fi o rușine pentru noi.

Numai într-un fel putem să ne învoim cu voi, dacă veți face ca noi și veți tăia împrejur pe toți bărbații voștri.

Atunci vă vom da pe fetele noastre, iar pe fetele voastre le vom lua noi și vom locui împreună cu voi și vom ajunge un singur popor.

Iar de nu ne veți da ascultare ca să vă tăiați împrejur, noi vom lua pe fata noastră și vom pleca».

Și cuvintele lor plăcură lui Hemor și lui Sihem, feciorul lui Hemor.

Și tînărul nu zăbovi să îndeplinească lucrul, căci iubea pe fata lui Iacob și era cel mai cu vază din toată casa tatălui său" (Facerea, XXXIV, 7—19).

După aceasta, Hemor și fiul său au adunat poporul lor și i-au adus la cunoștință propunerea ce li se făcuse. Alianța cu familia lui Iacob a fost acceptată în unanimitate, în aceeași zi, toți bărbații s-au tăiat împrejur. Totuși, „a treia zi, pe cînd ei se aflau în dureri, cei doi feciori ai lui Iacob, Simeon și Levi, frații Dinei, puseră mîna pe sabie și intrară cu îndrăzneală în cetate și uciseră pe toți bărbații,

Iar pe Hemor și pe Sihem, fiul său, îi trecură prin ascuțișul săbiei ; apoi luară pe Dina din casa lui Sihem și plecară.

Feciorii lui Iacob tăbăriră pe cei uciși și prădară cetatea, fiindcă necinstiseră pe sora lor.

Deci luară turmele și cirezile lor și asinii lor și tot ce găsiră în cetate și tot ce găsiră în țarină :

Toată averea lor ; și pe toți copiii lor și pe femeile lor îi luară robi și prădară tot ce era prin case»" (Facerea, XXXIV, 25—29).

Vorbind omenește, iar nu în limbaj biblic, toate acestea înseamnă o ticăloșie îngrozitoare. Atât fiii cât și oamenii lui Iacob s-au purtat ca niște tâlhari și nemernici față de poporul care îi primise frățeste și care din prietenie acceptase pînă și tăierea împrejur, cel mai absurd dintre ritualurile religioase. Nici un ucigaș nu a fost vreodată mai perfid, mai ticălos și mai crud. Dar grozăvia crimei trece pe planul al doilea față de neverosimilitatea ei. Aici scepticii văd încă o dată o mistificare din partea sfîntului „porumbel". Simeon și Levi, care puseseră la cale acest măcel respingător, erau doi băiețași cu caș la gură încă : Simeon se născuse la nouă ani după ce Iacob se angajase la Laban, iar Levi la zece ani ; prin urmare, ei aveau zece și, respectiv, unsprezece ani cînd, potrivit Bibliei, au măcelărit singuri, cu spadele, pe regele Hemor, pe prințul Sihem și pe toți supușii lor de sex bărbătesc. Ce-i drept, Simeon și Levi aveau în vinele lor sîngele unui om care izbutise să-i tragă o ciomăgeală chiar și celui atotputernic ! Trebuie să fi fost, probabil, niște ștrengari grozav de voinici. Cu o asemenea călire și putere fizică ar fi fost în stare să facă și mai mult.

Cap. al XXXV-lea din cartea „Facerea" povestește că Iacob, întristîndu-se deodată de faptul că femeile lui erau idolatre și zicîndu-și că acest lucru ar putea să-i aducă nenorocire, „a zis casnicilor săi și tuturor celor ce erau cu el : «Lepădați pe dumnezeii cei străini care sîrit în mijlocul vostru și vă curățați și vă primeniți veșmintele voastre».

Zis și făcut ! Rahila, Lia, Zilpa, Bilha și ceilalți au dat idolii lor lui Iacob, care i-a îngropat sub un stejar din apropierea orașului devastat cu puțin timp în urmă.

Dumnezeul Iahve, încântat de această faptă minunată, a tulburat mințile locuitorilor țării și ei nu i-au urmărit pe fiii lui Iacob.

În acest capitol îl vedem încă o dată pe Dumnezeu arătându-se și ținând un discurs, dar avem de-a face cu o reluare a aceluiași cântec vechi și plicticos. Apoi, spre primăvară, Iacob ajunge cu chiu cu vai pe drumul mare care duce la Efrata. Aici Rahila a născut și a murit în chinurile facerii. „Iar când a fost să-și dea sufletul, căci a murit, i-a pus numele : Ben-Oni (fiul durerii mele). Dar tatăl său l-a numit Veniamin" (fiul coapsei mele drepte).

Iacob a îngropat-o pe scumpa sa Rahila și a pus pe mormântul ei o piatră pe care musulmanii o arată și în zilele de astăzi. Iar în timp ce Iacob o jenea pe Rahila, tînărul Ruben, fiul cel mai mare al Liei, a profitat de starea de deprimare a tatălui său și s-a furișat la una dintre femeile patriarhului. El a izbutit s-o seducă pe Bilha. Când Iacob a aflat că fiul lui i-a pus coarne, a închis ochii și nu s-a mîniat, cel puțin nu și-a dat mînia pe față („și a primit vestea cu mîhnire"). În cele din urmă, Iacob a ajuns în valea Mamre și a găsit acolo pe tatăl său, Isaac. Acesta a murit la vîrsta de 180 de ani. În mormîntarea i-au făcut-o Esau și Iacob, consemnează pe scurt Biblia.

Așadar, Iacob era capul unei familii mari, ca și Esau. Cap. al XXXVI-lea al cărții „Facerea" ne oferă un șir de date, de o importanță covârșitoare și care necesită să fie „profund studiate" de teologi, cu privire la genealogia acestuia din urmă. Este o listă uriașă de nume dintre cele mai neașteptate și nemaiauzite.

Criticii semnaleză în acest capitol, ca și în cel anterior, două versete care dovedesc o dată mai mult că primele cinci cărți din Biblie nu pot fi atribuite în nici un caz lui Moise. Versetul 19 din cap. al XXXV-lea spune : Rahila „a fost înmormîntată pe calea către Efrata, adică la Betleem". Dar orașul despre care este vorba nu putea să poarte numele de Efrata pe vremea lui Moise : această denumire i-a fost dată orașului de către un oarecare Caleb, care a numit astfel micul orășel întemeiat de el în cinstea soției sale Efrata, iar Caleb a fost contemporan cu Iosua, succesorul lui Moise. Prin urmare, Moise nu putea să cunoască orașul Efrata. Cu atît mai puțin

putea să cunoască Moise orașul Betleem, deoarece această nouă denumire a orașului Efrata a apărut cu câteva veacuri mai târziu.

Versetul 31 din cap. al XXXVI-lea al cărții „Facerea” demonstrează evident întreaga falsitate a afirmațiilor teologilor, care susțin că Moise ar fi autorul acestor cărți. Acest verset, care vine după o înșiruire a urmașilor lui Esau, sună astfel : „Iată acum regii care au stăpînit țara Edomului mai înainte ca să fi stăpînit vreun rege peste fiii lui Izrail...!”. Este evident că aceste rînduri nu au putut să fie scrise decît după ce a domnit măcar primul rege evreu, adică după Saul. Să admitem că într-un document oarecare s-ar descoperi următorul pasaj : „Prinții menționați au cîrmuit cu mult înainte ca Franța sa fi devenit republică”. Evident, nimeni nu s-ar îndoii că această însemnare a apărut, în orice caz, după răsturnarea puterii regale din Franța.